

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO VNITŘNÍ POLITIKY UNIE
TEMATICKÁ SEKCE B: STRUKTURÁLNÍ POLITIKA A POLITIKA
SOUHRŇNOSTI

RYBOLOV

LOV GARNÁTA OBECNÉHO

SHRNUTÍ

Tento dokument si vyžádal Výbor Evropského parlamentu pro rybolov.

AUTOŘI

A.N.D. International (Dominique AVIAT, Cecile DIAMANTIS)
Johann Heinrich von Thünen-Institut (Thomas NEUDECKER, Jörg BERKENHAGEN, Milan MÜLLER)

ODPOVĚDNÝ ÚŘEDNÍK

Jesús IBORRA MARTÍN
Tematická sekce Strukturální politika a politika soudržnosti
Evropský parlament
E-mail: ipoldepb@europarl.europa.eu

VÝKONNÝ REDAKTOR:

Virginija KELMELYTE

JAZYKOVÉ VERZE

Originál: EN
Překlady: DE, ES, FR, IT, PT
Shrnutí: BG, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV.

O VYDAVATELI

Pokud chcete kontaktovat tematickou sekci nebo si objednat její pravidelný měsíčník, pište na adresu:
poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Rukopis dokončen v únoru 2011.
Brusel, © Evropský parlament, 2011.

Tento dokument je dostupný na internetu na adrese:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>

PROHLÁŠENÍ

Za názory vyjádřené v tomto dokumentu nese výlučnou odpovědnost autor a tyto názory nemusí nutně představovat oficiální postoj Evropského parlamentu.

Rozmnožování a překlady pro nekomerční účely jsou povoleny pod podmínkou uvedení zdroje, předchozího upozornění vydavatele a předání jednoho výtisku vydavateli.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO VNITŘNÍ POLITIKY UNIE
TEMATICKÁ SEKCE B: STRUKTURÁLNÍ POLITIKA A POLITIKA
SOUDRŽNOSTI

RYBOLOV

LOV GARNÁTA OBECNÉHO

SHRNUTÍ

Obsah

Účelem této studie je poskytnout členům Výboru Evropského parlamentu pro rybolov jasný obraz o lovu garnáta obecného (*Crangon crangon*) a o trzích v Nizozemsku, Německu a Dánsku.

Průzkum je koncipován jako informační dokument. Zabývá se jak produkcí (hospodářským a společenským významem produkce, rentabilitou loďstev, dopady na životní prostředí), tak trhem (organizací odvětví, úlohou největších velkoobchodníků a zpracovatelů, cenami a maržemi v odvětví), a popisuje uplatňování společné organizace trhu, pokud jde o garnáta obecného.

IP/B/PECH/IC/2010_102

duben 2011

PE 460.041

CS

SHRNUTÍ

Situace

Odvětví garnáta obecného si v současné době zaslouží zvláštní pozornost nejméně ze čtyř důvodů:

- hospodářský a společenský význam odvětví: ve třech členských státech (Nizozemsku, Německu, Dánsku), které představují 95 % celkové produkce garnáta obecného v Severním moři, má rybolovný průmysl velký hospodářský a společenský význam (jde o více než 500 rybářských plavidel);
Lov garnáta obecného má v těchto zemích v odvětví rybolovu dlouhou tradici a značnou hospodářskou hodnotu. Kromě toho hraje významnou úlohu v cestovním ruchu a v identitě dotčených oblastí.
- společenská a ekologická diskuse: organizace působící v oblasti přírody, jako je WWF a Nadace pro Severní moře, zařadily garnáta obecného pro účely posouzení stavu populací do zelené části svého průvodce při nákupu ryb a usoudily, že druh není ohrožen a je relativně málo citlivý k intenzitě rybolovu; tyto nevládní organizace však mají obavy, pokud jde o vedlejší úlovky (zejména mladé platýse) a o poškození mořského dna vlečnými sítěmi.
- probíhající reforma SRP a společné organizace trhů: společná organizace trhů s produkty rybolovu nabízí několik nástrojů (organizace producentů, meziodvětvové organizace, intervenční mechanismy, cílové ceny, obchodní režim), z nichž některé používají zúčastněné strany; ukázalo se, že některé z těchto nástrojů jsou málo účinné nebo jsou využívány neefektivně;
- nizozemský orgán pro hospodářskou soutěž (NMa) měl za to, že dohody o rybolovných kvótách a minimálních cenách garnáta obecného i dohody, jejichž cílem je vyloučení nových obchodníků, nespádají do oblasti působnosti regulace společné organizace trhů a představují porušení článku 81 Smlouvy o ES a oddílu 6 zákona o hospodářské soutěži. Orgán NMa uložil pokuty organizacím producentů ve všech třech členských státech a velkoobchodníkům. Případ ještě nebyl s konečnou platností uzavřen.

Cíl

Cílem této studie je poskytnout členům Výboru Evropského parlamentu pro rybolov jasný obraz o lovu garnáta obecného (*Crangon crangon*) a o trhu v Nizozemsku, Německu a Dánsku.

Studie je koncipována jako informační dokument pro poslance a je rozdělena do dvou částí.

První část popisuje rybolov, zejména:

- vývoj produkce garnáta obecného v jednotlivých zemích,
- hospodářský a společenský význam odvětví v jednotlivých zemích,

- hospodářskou výkonnost loďstev v této oblasti rybolovu (zejména loďstev lovících vlečnými sítěmi),
- ekologický dopad lovu vlečnými sítěmi u dna v Severním moři,
- řízení lovu garnáta obecného.

Druhá část popisuje trhy a přináší popis uplatňování společné organizace trhu, pokud jde o garnáta obecného, včetně:

- cen a intervenčních opatření,
- možného dopadu pozastavení všeobecných cel pro jiné druhy krevet (*Pandalus borealis*),
- organizací producentů
- rozšíření působnosti pravidel,
- možností vytvoření meziodvětvové organizace.

Druhá část také popisuje organizaci odvětví a postupy použité orgánem NMa. Jsou v ní obsaženy i informace o stavu a perspektivách certifikace MSC pro lov garnáta obecného.

Zjištění

Tyto tři hodnocené členské státy představují 95 % celkové evropské produkce. Největším producentem je Nizozemsko (47 % celkové produkce EU) následované Německem (38 %) a Dánskem (9 %).

Nizozemsko má nejsilnější plavidla, která navíc loví téměř nepřetržitě a dosahují nejvyšší průměrné vykládky na plavidlo (105 t v roce 2010). Dánsko má díky nejmodernějším plavidlům a účinným systémům rybolovu velice efektivní loďstvo. Německé loďstvo čítá velký počet menších a starších plavidel s jasným sezónním systémem rybolovu, kdy se jen málokdy loví v zimě.

Pro nizozemské a německé loďstvo je garnát obecný jedním z pěti hlavních druhů (pokud jde o hodnotu). Nizozemská a německá plavidla lovící vlečnou sítí v délkové kategorii 12–24 m jsou téměř zcela závislá na příjmech z garnáta obecného, zatímco dánská plavidla lovící vlečnou sítí se také přednostně soustředí na garnáta obecného, ale částečně i na platýse, a mají možnost lovit i candáta.

Dánská a německá plavidla jsou rozmístěna podél celého pobřeží a hrají důležitou úlohu v cestovním ruchu tím, že vytvářejí pitoreskní přístavní scenérie.

Při stávajícím uspořádání loďstva (500 plavidel) nemůže být lov garnátů rentabilní, jestliže je prodejní cena nižší než 2,75 €/kg (za předpokladu, že cena nafty je 0,60 €/kg). Při loďstvu omezeném na 375 plavidel by nastal rovnovážný stav při ceně garnáta 2,31 €/kg.

Stávající populace jsou velmi početné a nevykazují žádné známky nadměrného lovu.

V rámci procesu certifikace MSC byly ve všech třech členských státech vypracovány plány řízení. Nebyly ještě dokončeny a pravděpodobně v nich budou provedeny změny.

Trh EU kontrolují z více než 80 % dvě nizozemské společnosti, HEIPLOEG a KLAAS PUUL, které nakupují přibližně 30 000 tun garnáta obecného ročně. Zdá se, že pro zpracovatele je garnát rentabilní.

Na 14 dnů je garnát obecný odvážen do Maroka k vyloupaní. Hojně používání konzervačních látek (kyseliny benzoové, kyseliny sorbové) zajišťuje delší životnost produktu.

Hlavním spotřebitelským trhem je Belgie (více než polovina celkového trhu EU s garnátem obecným) následovaná Nizozemskem a Německem. Více než 90 % trhu zaujímají vyloupaní garnáti. Hlavním trhem pro nevyloupané garnáty je Francie následovaná Belgií.

Závěry

V posledních měsících se **situace na trhu s garnátem obecným zjevně zhoršila**. Nízká cena ryb (jazyka, platýse, tresky, platýse bradavičnatého, ...) na aukcích přiměla rybáře, aby místo ryb lovili garnáty, což vedlo k nadprodukcí garnáta obecného a ke snížení cen, tím spíše, že tito rybáři, kteří mají licenci na lov garnátů i ryb, mají větší rybolovné kapacity. Některé akce (blokady zpracovatelských závodů), ke kterým došlo v roce 2010, ukázaly, že síla zpracovatelů rybáře znepokojuje. Nástroje společné organizace trhů neumožnily odvrátit zhoršování situace, a v důsledku ceny placené rybářům počátkem roku 2011 je **většina plavidel lovících garnáty nerentabilní**.

Nadprodukce má negativní dopad i na kvalitu konečného produktu: velká množství garnáta obecného se mrazí a poté rozmrazují a míchají s čerstvými garnáty.

Uplatňování společné organizace trhů má na trh s garnátem obecným **velmi malý vliv**.

Cenový režim (cílová cena, odkupní cena) nezabránil prudkému poklesu cen na konci roku 2010 a na začátku roku 2011.

Organizace producentů zapojené do lovu garnáta obecného používají odkupní nástroj velmi zřídka. Téměř výhradně jej používá dánská organizace producentů. V roce 2009 představovaly odkupy 0,66 % celkové vykládky na úrovni EU.

Nařízení, která zahájila a umožnila řízení autonomních celních kvót Společenství u krevet z chladných vod (20 000 tun ročně za 0 %), nemají žádný vliv na odvětví garnáta obecného, neboť tržní segmenty pro garnáty rodu *pandalus* a *crangon* jsou naprosto nezávislé.

Míra organizace rybářů lovících garnáty je velmi vysoká (88 % na úrovni EU), ale mezi jednotlivými organizacemi producentů se liší (v Německu i v Nizozemsku) a obava z orgánu NMa činnost organizací producentů značně omezuje.

Na maloobchodní úrovni dosahuje cena malých balení garnáta obecného úrovně, díky níž jsou **zpracovatelská činnost a maloobchod rentabilní**. Pro velké zpracovatele představuje garnát obecný 25 až 30 % celkové činnosti, zbytek je tvořen především tropickými garnáty, ale garnát obecný je pro ně produkt, který nabízí větší možnosti marže.

Populace garnáta obecného jsou nadále v dobrém stavu, jak uznávají nevládní organizace, které zaměřují svou kritiku na vedlejší úlovky a na rybolovné techniky, při nichž dochází ke styku se dnem. Úlovky minulých let (přibližně 35 000 tun) populaci nijak neohrožují.

Organizace rybářů považují za hlavní řešení a východisko z hospodářské krize certifikaci MSC, celkové přípustné odlovy a systém kvót.

V rámci revize se ve všech třech členských státech rozvíjejí plány řízení, ale vzhledem k tomu, že by všichni, nebo téměř všichni rybáři měli být součástí téhož systému, nebude na trhu existovat diferenciací produktu, takže pravděpodobně nedojde k nárůstu ceny spojenému s označením. Označení by však mělo zaručovat v dlouhodobém výhledu přístup na trh, neboť velcí maloobchodníci mají v plánu vyřadit v krátkodobém až střednědobém výhledu produkty rybolovu bez označení MSC. V Nizozemsku bude ministerstvo spojovat obnovu licencí na lov garnátů s držením certifikátů MSC.

Při snížení velikosti loďstva o 25 % by mělo být snadné ulovit stejné množství garnátů.

Doporučení

Výměty garnáta obecného lze snižovat různými způsoby:

- Úpravou velikosti ok na komerční velikost garnáta obecného, tj. větší než 16 mm, které připouští zákon, pokud možno 22 až 24 mm.
- Nahrazení tradičních ok kosočtvercového tvaru čtvercovými oky na vnější části kapsy. Čtvercová oka snižují vedlejší úlovky malých okrouhlých ryb (hlaváčů, treskovitých, korušek. ...) a mohou napomoci snížení počtu malých jazyků, které se zachytí v kosočtvercových okách.
- Převážným používáním závojových sítí (málo výjimek, nebo žádné výjimky).
- Lze zlepšit přežití výmětů.
- Vyhýbáním se mělkým vodám (např. 0–3 m).
- Omezením intenzity rybolovu od června do srpna.

Rybáři a organizace producentů projednávají **problematiku celkových přípustných odlovů, která by měla být prohloubena**. Doporučujeme, aby byly například dopodrobna prostudovány společenské a hospodářské důsledky.

Hospodářské obtíže odvětví jsou spojeny s úrovní cen vyplácených rybářům, které v poslední době neumožňují, aby byl lov garnátů rentabilní, a s velikostí loďstva, které se považuje za příliš velké, zejména v Nizozemsku, kde musí většina rybolovných oblastí splňovat zásady sítě Natura 2000. **V důsledku omezení loďstva o 25 %** by byla první prodejní cena nezbytná k dosažení rentability o 43 centů nižší.

Stále zde existuje prostor pro zlepšení kvality ulovených **garnátů** (hygiena na palubě, optimalizace doby vaření, používání kvalitního tuku, ...) a největší zpracovatel začal platit podle kvality (s příplatkem 0,50 €/kg za nejlepší kvalitu). Dobrým způsobem, jak zajistit lepší ceny, by mohlo být **vypracování kodexů chování pro rybáře**.

V průběhu roku 2011 nebo začátkem roku 2012 **by měl být dokončen právě probíhající proces certifikace MSC, jenž by** měl zabezpečit subjekty v tomto odvětví na nižší úrovni.